

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 159.9 : 378.013.42-056

ЧИННИКИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Теслюк В.М., кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології (omelchenko2006@nubip.edu.ua)
*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Аналіз наукової літератури підтвердив, що на сьогодні існує значна кількість досліджень, присвячених вивченню різних аспектів комунікативної компетентності. Однак подальші дослідження в цьому напрямку гальмуються передусім через відсутність загальноприйнятого визначення цього терміна: представники різних галузей знань описують це поняття з позиції власних інтересів і підкреслюють у ньому те, що є найсуттєвішим для конкретної науки.

Не зважаючи на різноманітність підходів до розуміння змісту поняття «комунікативна компетентність», у загальному аспекті її розглядають як сукупність знань і вмінь особистості про норми і правила спілкування. Комунікативна компетентність є інтегральним утворенням особистості, побудованим на комбінації взаємовідповідних пізнавальних відношень, практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань та вмінь особистості, використуваних у міжособистісної взаємодії [1].

Огляд літературних джерел щодо визначення сутності комунікативної компетентності показав, що існують два основних підходи до її тлумачення: через інтерпретацію найближчих до неї понять – комунікативних здатностей і комунікативних знань та вмінь. Порівняння дефініцій комунікативної компетентності в сучасній науковій літературі дає підстави вважати її такою, що реалізується у сфері комунікативної та професійної діяльності особистості, вона є важливою складовою професійної компетентності фахівця. Це складне особистісне утворення, що містить сукупність комунікативних знань, вмінь, навичок, особистих якостей, необхідних для ефективного виконання професійно-комунікативної діяльності.

Теоретичний аналіз наукової літератури дав підстави виділити у структурі комунікативної компетентності чотири основних структурних компоненти: когнітивний,

комунікативно-мовленнєвий, соціально-перцептивний та інтерактивний, через які відбувається педагогічно-професійне спілкування майбутнього викладача [1].

Здійснений аналіз психолого-педагогічної літератури дав можливість визначити чинники, важливі для успішного перебігу комунікативної діяльності майбутнього педагога.

До найбільш важливих чинників розвитку комунікативної компетентності майбутнього фахівця відносять: досвід спілкування (знання і вміння); володіння комунікативно-мовленнєвими засобами (зокрема вмінням говорити і вмінням слухати); здатність активно використовувати в комунікативній діяльності невербальні засоби, оскільки вони емоційно підсилюють вербальні засоби, а в деяких ситуаціях можуть виступати заміном слова; володіння прийомами самоконтролю і саморегуляції, здатність до регулювання емоційного стану у взаємодії; наявність розвиненої емпатії; володіння гнучкою стратегією спілкування; формування позитивної професійної, зокрема, комунікативної, «Я-концепції»; володіння тактикою організації взаємодії.

Згідно з існуючими психологічними уявленнями про чинники, які детермінують розвиток комунікативної компетентності, дослідники поділяють їх на зовнішні і внутрішні. До *зовнішніх чинників* детермінування розвитку комунікативної компетентності суб'єкта спілкування віднесено такі: соціально-економічні умови; провідну навчально-професійну і професійну діяльність; систему стимулювання комунікативного зростання; життєво важливі події та ін. До *внутрішніх чинників* належать такі: психофізіологічні особливості; навчально-професійна і навчально-комунікативна активність; мотиви комунікативної діяльності; комунікативна спрямованість суб'єкта діяльності; потреба у реалізації свого комунікативного потенціалу та ін.; емоційна домінанта; творча активність у взаємодії.

Перелік посилань

1. Теслюк В.М., Паскаленко О.В. Емпіричне дослідження комунікативної компетентності майбутніх викладачів. *Scientific World Journal*. № 8. Ч. 3. Болгарія, 2021. С.66–71.